

Sinclair Lewis, el primer Nobel nord-americà, ¹
 serà considerat un "clàssic" a l'any 2000?
 Universitat Autònoma de Barcelona
 Biblioteca d'Humanitats

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~
 per Jordi Arbonès

En una enquesta realitzada el 1936 per la publicació Colophon, destinada als bibliòfils, per tal que els lectors assenyalessin quins eren els escriptors nord-americans vivents que tenien més possibilitats d'ésser considerats com a "clàssics" l'any 2000, Sinclair Lewis encapçalà la llista. L'any 1948, en una consulta semblant, va quedar en segon lloc, precedit per Eugene O'Neill. Tanmateix, l'any 1961, Mark Schorer a la fi de la seva monumental biografia de Lewis ¹ formulà un contundent judici que faria dubtar si l'any 2000 el prestigi d'aquest escriptor es conservaria en el mateix nivell on el situaren els ~~lectors~~ ^{coetanis d'ell}. Schorer digué: "Fou un dels pitjors escriptors de la literatura nord-americana moderna", per bé que afegia tot seguit: "... però sense la seva obra hom no es pot pas imaginar la literatura nord-americana moderna", car és evident que, a desgrat dels estralls que hagi pogut produir el transcurs implacable del temps en la seva obra, les seves novel·les més importants posseeixen mèrits literaris prou sòlids per assegurar-li un lloc prominent en la història de la literatura nord-americana durant els pocs anys que ens separen del 2000 i, sense dubte, durant molts anys més.

~~XXXXXXXXXXXX~~
 Gànguill, de pèl-roig (per causa del qual i de les seves idees radicals es guanyà el sobrenom de "Red" (roig) quan cursava els estudis universitaris), de pell rosada i plena de pigues, el noi Sinclair Lewis, que havia nascut el 7 de febrer de 1885, a Sauk Center, Minnesota, i fou el secundari a la Sauk Center High School. Per tal de preparar-se per ingressar a la universitat, l'any 1902 passà uns mesos a la Oberlin Academy d'Ohio. Influit per les idees religioses que imperaven a aquesta casa d'estudis experimentà una mena de conversió que el dugué a covar el desig d'esdevenir missioner en alguna regió ben inhòspita del món, com ara l'Àfrica. Aquest entusiasme religiós s'evaporà, però, abans d'acabar el seu primer any d'estudis a Yale, on no es graduaria fins el 1908, després d'haver fet un parell de viatges a Anglaterra en un vaixell de bestiar sense un ral a la butxaca,

d'haver passat una experiència com a instructor a la colònia ~~socialista~~ socialista d'Upton Sinclair, a Helicon Hall, d'haver fet de traductor per a Transatlantic Tales i d'haver-se embarcat cap a Panamà, amb l'esperança —frustrada— de treballar en la construcció del canal. -

Durant aquests anys s'adonà que la seva màxima ambició era escriure, una passió que, juntament amb la de la lectura, li venia de jovenet, car als onze anys ja duia un diari. Fou el primer membre de la seva promoció que veié publicada una col.laboració al Literary Magazine de Yale, un poema sobre Lancelot, a la manera de Tennyson. Com ha assenyalat D.J. Dooley,² a desgrat del seu radicalisme, continuava essent un ingenu romàntic. A partir d'aleshores, prosseguí publicant poemes i narracions a la revista de la universitat i al Courant.

Al mes següent d'haver-se graduat a Yale, entrà com a redactor al Daily Courier de Waterloo, Iowa, però no trigà a estalviar diners suficients per pagar-se el passatge fins a Nova York, on treballaria com³ empleat en unes organitzacions de beneficiència. Aleshores, l'escriptora Grace MacGowan Cooke i la seva germana Alice, a la qual Lewis havia conegut a Helicon Hall, li oferiren de traslladar-se a Carmel, California, perquè els fes de secretari. Amb els setanta-cinc dòlars que la revista Redbook li pagà per una narració adquirí el bitllet fins a California. Allí compartí una mena de cabana amb l'aleshores aspirant a poeta i company de Yale, William Rose Benét. Durant sis mesos, Lewis visqué "al lloc més semblant al paradís d'un jove escriptor que hagi conegut mai" com "a càntada en un miratge californià", segons que ens diu a The Man from Main Street. Sigui perquè les seves mestresses no es mostraven massa exigents o sigui perquè ell negligia la feina que havia de fer per a elles, el cas és que Lewis es va concentrar en la seva pròpia producció literària. Així confegí una sèrie de narracions per a Jack London —com a "negre"— i d'altres treballs que tan sols tenien el mèrit de fer bullir l'olla. Les germanes Cooke no trigaren a considerar que podien prescindir del seu secretari i, durant un parell de mesos, Lewis

treballà a la redacció del Bulletin de San Francisco i per un període més perllongat com a redactor de còpies per a l'Associated Press. D'ambdós llocs en fou acomiadat per incompetent.

Aleshores es trasllada a Washington, i un altre amic de Yale, F.K. Noyes l'ocupa com assistent de redacció de la Volta Review, una publicació per a mestres de sord-muts, però la feina era tediosa, i Noyes, un home difícil de tractar, de manera que al cap de sis mesos, Lewis viatja de nou a Nova York on, per primer cop, troba una feina més estable com a lector de manuscrits per a l'editorial de Frederick A. Stokes.

Entre els anys 1908 i 1915, Lewis fou, com diu ell mateix, "un redactor molt prosaïc i sense iniciativa a Nova York, mentre adquiria una esposa i la convicció que mai no fóra capaç d'aprendre a crear res de més imaginatiu que notes publicitàries per a novel·les dolentes..."³ A l'octubre de 1912 esdevingué assistent de redacció de la revista Adventure, i quan començava d'albirar-se l'inici de la Primera Guerra Mundial, fou contractat per l'editor George H. Doran com a ~~gerent~~ gerent de publicitat. Aquesta editorial era força famosa i comptava amb una llista d'autors d'allò més distingits, com ara Arnold Bennett, Compton Mackenzie, Somerset Maugham i Hugh Walpole.

El setembre de 1912, mentre encara ^{feia de lector per} ~~traballava per~~ Stokes, un dia conegué una noia a l'ascensor que es deia Grace Livingston Hegger i que treballava a la redacció de la revista Vogue, al mateix edifici. Un parell d'anys més tard es casava amb ella i tingueren un fill al qual li posaren el nom de Wells, en honor a l'escriptor anglès H.G. Wells, qui per a Lewis era "el més gran novel·lista vivent" i el que més influència havia exercit en ell, al costat de Dickens i de Shaw. El matrimoni durà fins al 1925, any en què es divorciaren. Posteriorment, Grace L. Hegger escriuria una mena de ~~novel·la~~ roman à clef sobre llur vida de casats: With Love from Gracie. El 1928, Lewis es tornà a casar, aquest cop amb la cèlebre columnista Dorothy Thompson, de la qual es divorciaria el 1942, havent tingut un fill, Michael, ~~el~~ ^{que} quedaria sota la custòdia de la mare.

Fins al 1919, amb cinc novel·les publicades —Our Mr. Wrenn (1914), The Trail of the Hawk (1915), The Job (1917), The Innocents (1917) Free Air (1919)— ultra una quarantena de contes apareguts al Saturday Evening Post, Lewis era considerat com un escriptor mediocre, que s'adaptava als gustos en voga de la burgesia i a les exigències dels editors del Post, el qual en aquella època no tolerava cap mena d'expressió que pogués ~~ser~~ presa com una falta de respecte envers la llar, la mare o la indústria publicitària. Aleshores, el 1920, Lewis decideix rompre motlles i tota mena de lligams condicionadors, i escriu una novel·la d'acord al seu propi gust, dient les coses sense embuts i sense pensar si es vendria o no es vendria. Aquesta novel·la es Main Street.

La primera part del llibre pot ser considerada com una denúncia de la mediocritat que imperava a les petites ciutats de l'oest mitjà dels Estats Units; la segona part, en canvi, és fonamentalment la història d'un matrimoni, de tal manera que si en aquella ^{hi} predominen els dots satírics de l'autor, en aquesta hi destaca l'habilitat del novel·lista. Tanmateix, el llibre adquirí fama com a obra eminentment satírica contra les formes de vida nord-americanes, i, mercès a ell, Lewis fou conegut mundialment.

A partir d'aquest llibre, i sord a les controvèrsies que provocà, Lewis prosseguí escrivint novel·les tendencioses i provocatives: Babbitt (1922), Arrowsmith (1925), Elmer Gantry (1927), Ann Vickers (1933)... novel·les que desvetllaren les ires dels diversos grups que hi retratava: els rotarians, les fundacions mèdiques, els evangelistes, els treballadors socials...

Lewis tenia l'hàbit de treballar intensament durant mesos i mesos en un llibre, era un investigador incansable, si més no pel que fa a les novel·les de contingut social. Sempre procurava de cercar l'assessorament d'algun especialista en el tema que el preocupava, com és el cas del reverend L.M. Birkhead de Kansas City per a Elmer Gantry, o del doctor Paul de Kruif, un bacteriòleg que havia abandonat el Rockefeller Institute després d'escriure un llibre titulat Our Medicine Men en el qual es mofava del "rigor experi-

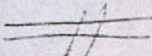
mental" d'alguns científics de l'institut que investigaven un nou tipus de sèrum, el qual l'acompanyà en els viatges que Lewis realitzà a Panamà, París i Londres, mentre es documentava per escriure Arrowsmith. Quan no s'immergia en la feina en forma ~~exclusiva~~ exclusiva, es lliurava al joc i a la beguda.

El 1926, quan li fou atorgat el premi Pulitzer per Arrowsmith, el refusà, tot declarant que no creia en els premis i que pensava que hi havia molts d'altres escriptors amb més mèrits que no pas ~~els~~ els d'ell per ser guardonats amb aquesta distinció. Això no obstant, el 1930, acceptà el premi Nobel i viatjà a Estocolm per tal de rebre'l amb tota formalitat, per bé que en el discurs d'acceptació no deixà d'anomenar els escriptors nord-americans que veia com a més destacats i mereixedors d'aquell honor, entre els quals inclogué Dreiser, Cabell, Villa Cather i Upton Sinclair.

Per tal com Lewis era un escriptor molt irregular, al costat de les novel·les més importants, cal considerar les altres que, manta vegada, sols es destacaven per llur trivialitat i superficialitat: Mantrap (1926), The Man Who Knew Coolidge (1928), Dodsworth (1929), Work of Art (1934), It Can't Happen Here (1935), The Prodigal Parents (1938), Bethal Merryday (1940), Gideon Planish (1943), Cass Timberlain (1945), Kingsblood Royal (1947), The God-Seeker (1949), World So Wide (1951). Hi ha un parell de llibres on hom ha aplegat els seus contes: Selected Short Stories (1935) i I'm a Stranger Here Myself and Other Stories (1962), amb una introducció del seu biògraf més rellevant, Mark Schorer. Les seves cartes foren aplegades a: From Main Street to Stockholm: Letters of Sinclair Lewis. 1919-1930 (1952), i els seus assaigs a: The Man from Main Street: Selected Essays and Other Writings. 1904-1950 (1953).

La major part dels seus darrers anys la passà a Europa, tret d'una visita als Estats Units l'any 1949. El març de 1950 acabà d'escriure la darrera novel·la a Florència i, endut per la seva mai no apaivagada inquietud de viatjar, emprengué el que havia d'haver estat una llarga gira per Europa,

però al cap de tres mesos hagué de radicar-se a Roma per raons de salut, on treballà intensament en una colla de poemes fins al dia 10 de gener de 1951 en què una paràlisi cardíaca constituí la culminació d'una perllongada sèrie de problemes cardiopulmonars.

La disparitat de criteris que ha palesat la crítica en judicar l'obra de Sinclair Lewis no fa més que corroborar l'ambigüitat que caracteritza les idees exposades o satiritzades pel primer Nobel nord-americà. Potser allò que més ha contribuït a crear una confusió respecte a les intencions que guiaven l'escriptura dels seus llibres ha estat la manca de concordança entre les expectatives que les seves denúncies provocaven en els lectors i la ^{resistència} ~~resistència~~, per part seva, a donar solucions. El cas és, però, que ell sovint declarava que no era pas un reformador, sinó "un missioner hedonista", com li manifestà a Leonard Feinberg: "Allò que m'irrita és el fet que la gent podrien ser més feliços que no són."⁴ O sigui: Lewis s'indignava per moltes de les coses que observava a la societat i pretenia de convèncer la gent que podien menar una vida més plena i feliç, però no oferia cap remei ni cap mesura terapèutica per guarir les malures individuals i socials, sinó que es limitava a diagnosticar-les. Perquè, en realitat, la seva ambició més gran no era pas canviar el món, sinó escriure la gran novel·la nord-americana, tot exposant els defectes dels seus conciutadans sota la crua llum de la sàtira, per a la qual cosa explotava el notable do que posseïa per copsar els girs idiomàtics i col·loquials —pocs autors nord-americans han enriquit el vocabulari de la llengua "nord-americana" com Sinclair Lewis—, els trets superficials de la persona, de tal manera que els personatges que creà resulten més reeixits quan els caricaturitza que no pas quan vol donar-nos-en un retrat psicològic arrodonit.

L'autor de Babbitt creia que el caràcter de Nord-Amèrica és definit no pas pels corrents d'influència del passat, ni per la tradició cultural, sinó per la reacció que caldria experimentar davant els desafiaments que ofe-

reix el continent americà en si mateix; tenia fe en el progrés; concebia el nord-americà com a un home nou, alliberat del sentiment de culpa del passat de la humanitat, un home ~~dotat~~ dotat d'una gran capacitat i situat als inicis d'una nova història, i creia que la diferència de classes era inadmissible als Estats Units. Lewis exposà el moll de l'os de les seves creences en el discurs d'acceptació del premi Nobel quan es referí a ell mateix dient que era "un escriptor la més anàrquica asseveració del qual ha estat que Nord-Amèrica, amb tota la seva riquesa i tot el seu poder, encara no ha donat una civilització prou excelsa ~~per~~ per satisfer les necessitats més pregoneres de la criatura humana". D'ací que el tema fonamental de la seva obra hagi estat la frustració de les possibilitats. Allò que reflecteix la crònica de Lewis és el triomf de la mediocritat. I cal assenyalar que la part de Nord-Amèrica que més sovint atacà era aquella en la qual tenia posada la més gran esperança: l'oest mitjà, la regió d'on ell n'era fill. La seva concepció bàsica de la gent que l'habitava, aquesta regió, no era la d'una població entrampada i sense esperança de sortida, sinó la d'una gent que havia vist obstaculitzat llur avenç devers un gloriós esdevenidor. És per això que els seus llibres ~~representen~~ clamen per un retorn a les virtuts heroïques dels peoners per tal de fer possible l'acompliment del somni nord-americà. D'ací que Lewis no encarnés la veu liberal de la dècada anterior al 1929, ni la de l'intel.lectual reformador ni la de l'analista urbà de la civilització, sinó que sempre fou, com ha remarcat Dooley a l'obra esmentada, "un romàntic que, curiosament, localitzà els seus somnis romàntics a la mateixa regió que satiritzava: l'oest mitjà dels Estats Units".

intercalar

El 28 de desembre de 1920, Lewis escrivia a Alfred Harcourt, de Harcourt, Brace, els seus editors, que el llibre en el qual estava treballant volia que fos la "Gran Novel·la Nord-americana", per tal ~~com~~ com "cristal·litza i torna real el Ciutadà Capaç Mitjà"⁵. Aquesta novel·la era Babbitt.

Al primer centenar de pàgines del llibre Lewis hi descriu, d'una faiso entre burleta i heròica, un dia en la vida de l'home de negocis mitjà. Babbitt^{hi} és ~~un~~ retratat com l'arquetipus del "booster" (fomentador, impulsor), de veu estentòria, baladrer, irreflexiu i insensible. El seu discurs, farcit de clixés que reflecteixen els prejudicis de la seva classe, no és l'expressió d'un ésser humà racional i assenyat. Els seus símbols de la veritat i de la bellesa els constitueixen els artefactes mecànics que l'envolten. L'èxit per a ell significa adaptar-se a les pautes de vida que marca el vertader art nord-americà: la publicitat. De tal manera, el mot Babbitt figura als diccionaris nord-americans com a substantiu aplicable a "una persona satisfeta d'ella mateixa que s'adapta prestament a les actituds i als ideals de la classe mitjana"⁶. Tanmateix, Babbitt és alguna cosa més que allò que aquesta definició faria suposar. Perquè Babbitt bé prou que prova de revoltar-se contra la conformitat, però constata que això és impossible si, alhora, vol prosseguir sobrevivint. Car, si bé hom el pot acusar d'hipòcrita i d'afectació, Babbitt és víctima d'una tràgica ironia: ell actua com si exercís alguna mena de control sobre els seus afers, a l'extrem d'esdevenir quasi heroic en una lluita de la qual no té cap possibilitat de sortir-ne vencedor. Perquè, en realitat, no és més que un peó en mans dels autèntics rufians, els embrollaires com el coronel Snow, Jake Offutt i Henry Thompson. Tanmateix, després d'haver intentat esdevenir ~~un~~ l'heroi desafiador, reassumeix alegrement el paper de l'home de negocis mitjà. Malgrat haver vist la sordidesa que regna al Booster's Club i com són de buits els seus oracles, se sent feliç de ser-hi benvingut de nou. I amb un increïble desdeny per les seves pròpies i amargues experiències, és capaç de dir-li al seu fill: "Endavant, home! El món és teu!"

I així com descobrim, doncs, dos Babbitts, també hi podríem subratllar dos temes subjacents a tot el llarg de la novel·la: d'una banda, Lewis s'empren una anàlisi sociològica, mitjançant les tècniques de selecció i distorsió pròpies de l'autor satíric. El dia de la vida de Babbitt, que

s'estén durant la primera quarta part de la novel·la, ens ofereix la caricatura d'un home de negocis embarcat "en una parodia d'activitat comercial", com diu Dooley. Tot seguit, hi trobem una sèrie d'episodis satírics que s'enfilen pel sol fet que Babbitt hi fa de baula. Com observa també Dooley, aquest mètode permeté a Lewis de generalitzar l'atac satíric, tot començant per enfocar un sol punt, el personatge principal, i resseguint tot seguit el cercle complet de la societat.

Babbitt de seguida fou aclamada com una clàssica sàtira contra l'home de negocis i el seu món. És clar que no trigaren a oïr-se els crits de protesta d'aquells qui se sentien atacats i fins i tot hi hagué qui acusà l'autor d'odiar la seva pàtria, però la majoria consideraren que Lewis havia realitzat un brillant atac a un sector vulnerable de la societat nord-americana. La novel·la fou ben rebuda també fora dels Estats Units, i, arreu del món, amb el pas del temps, la figura rodanxona i amb ulleres del senyor Babbitt ha arribat a substituir l'antiga i popular figura esquelètica i amb barba de béc, com a encarnació del prototipus del nord-americà mitjà. En certa manera això ja ho havia previst George Bernard Shaw quan digué: "Sinclair Lewis ha abatut Washington del seu pedestal i l'ha substituït per Babbitt..."⁷

← "Ser titllat de 'Babbitt' —diu l'article sobre la novel·la a l'Encyclopaedia Americana— comporta l'estigma implícit de l'estultesa, el filisteisme, l'optimisme baladrer, la manca del sentit de l'humor i una acceptació presumptuosa, acrítica, de les normes pròpies, per baixes de sostre, obscurides i desplaents que els altres les puguin trobar."⁸

Notes a peu de pàgina

- 1 - Mark Schorer: Sinclair Lewis: An American Life, Dell Publishing Co. Inc.
Nova York, 1961.
- 2 - D.J. Dooley: The Art of Sinclair Lewis, University of Nebraska Press,
Lincoln, 1967.
- 3 - Op. cit.
- 4 - Leonard Feinberg: The Satirist: His Temperament, Motivation and Influence,
Iowa State University Press, 1963.
- 5 - Carta a Harcourt, a From Main Street to Stockholm.
- 6 - The Random House Dictionary.
- 7 - En una resposta escrita a un lector del Times de Nova York, el qual li
demanava la seva opinió respecte al discurs d'acceptació del premi No-
bel per part de Lewis, citat a "Do We Love Shaw's Abuse?", Literary
Digest, CVIII, 3 de gener de 1931.
- 8 - "Babbitt", Encyclopaedia Americana, edició canadenca, 1962.

Que jo sàpiga, no hi ha cap novel·la de Sinclair Lewis publicada en la nostra llengua. Sé, però, que cap allà als anys 1934 o 35, Cèsar August Jordana s'emprenqué la tasca de traduir Babbitt per a les Edicions Proa. Ara que hem encetat l'última dècada del segle, valdria la pena que els responsables d'aquesta col·lecció es decidissin a publicar-la, així els lectors catalans podrien jutjar si aquells altres lectors de l'any 1936 als Estats Units estaven encertats en ~~creure~~ ^{creure} que Sinclair Lewis seria considerat un "clàssic" l'any 2000. D'altra banda seria de justícia que, finalment, fos desenterrat el manuscrit de la traducció de Cèsar August Jordana del calaix obscur on, com tantes d'altres coses, va ser condemnat a romandre per l'imperatiu categòric de les forces irracionals del franquisme, decidides a destruir la cultura i la nissaga catalanes. Davant la versió original de Babbitt, un no pot deixar d'imaginar-se la infinitat d'escenes que va haver de salvar el traductor per traslladar a la nostra llengua la varietat de matisos de les frases col·loquials, els vulgarismes i les expressions idiomàtiques de què està plagada la novel·la. Per això crec que seria de justícia i un merescut homenatge a un dels cultors més excelsos de la nostra llengua, que en el seu errar per la diàspora es mantingué sempre fidel a les essències del seu país i espiritualment arrelat a la seva terra.